

Riktlinjer för vårdtagarnära arbete och basala hygienrutiner inom socialtjänstens vård och omsorg

Syfte/Mål

Att bedriva en verksamhet med god hygienisk standard och förebygga vårdrelaterade infektioner.

Inledning/bakgrund

Under senare år har vårdhygieniska frågor och arbetet för att minska vårdrelaterade infektioner kommit allt mer i fokus. Socialstyrelsen har i uppföljningar bl a om den kommunala vård och omsorgsverksamheten pekat på brister inom det vårdhygieniska området. Hälso- och sjukvårdslagen har förtydligats genom ett tillägg att vården även skall vara av ”god hygienisk standard”. Detta tillägg har nu kompletterats med en ny föreskrift av Socialstyrelsen (SOSFS 2007:19) om basal hygien inom hälso- och sjukvården. Tillämpningen av dessa regler är viktig även i omvårdnad i verksamheter som bedrivs enligt annan lagstiftning och där risk för vårdrelaterade infektioner finns. En god hygienisk standard är därför en naturlig del i vårdgivarens uppdrag, både inom socialtjänst och hälso- och sjukvård.

Vårdrelaterad infektion

Infektionstillstånd som drabbar vårdtagare/brukare till följd av vård- och omsorg oavsett om det sjukdomsframkallande ämnet har tillförts i samband med vård- och omsorg eller härrör från vårdtagaren/brukaren själv. Med vårdrelaterad infektion menas även infektionstillstånd som personal drabbas av till följd av arbetet.

Handbok för hälso-och sjukvård

Handbok för hälso- och sjukvård ägs av förbundet Sveriges kommuner och Landsting/regioner gemensamt. Syftet är att ge övergripande riktlinjer för arbetet inom hälso- och sjukvården så att kvaliteten och säkerheten i vården kan behållas och vidareutvecklas. Till grund för handboken ligger bl a hälso- och sjukvårdslagen och socialtjänstlagen.

Tillämpningen av Handbokens kapitel ”Basala hygienrutiner och personlig hygien” är grundläggande i det förebyggande arbetet av vårdrelaterade infektioner.

Arbetskläder och skyddsutrustning

Under år 2009 kommer det att börja införas arbetskläder successivt i socialförvaltningen med start i äldreomsorgens särskilda boenden.

Arbetskläder (kortärmad skjorta/T-shirt eller motsvarande och byxa) ska användas i det dagliga arbetet inom vård och omsorg där det förekommer vårdtagarnära arbete och bytas dagligen eller oftare vid behov.

Vid vårdtagarnära arbete ska plastförkläden användas, om det finns risk för att arbetskläderna kommer i kontakt med kroppsvätskor eller annat biologiskt material.

Handskar av vinyl ska alltid användas vid risk för kontakt med kräkning, urin, avföring, blod och sekret.

Definition vårdtagarnära arbete

Vård- och omsorgs arbete som innebär *direkt kontakt* (kroppsnära arbete, kontakt alt risk för kontakt med kroppsvätskor) med en vårdtagare/brukare t.ex i samband med:

- personlig hygien: övre/nedre toalett, dusch
- av-/påklädning
- toalettbesök/blöjbyte
- kontakt med vårdtagarens/brukarens säng såsom bäddning, vändning, träning, behandling, utprovning av hjälpmedel, kontraktur förebyggande åtgärder
- sondmatning
- träning personlig ADL, förflyttningar, förflyttningsträning
- såromläggning, kompressionsbehandling
- skötsel av stomi, katetrar, infartsvägar, tracheostomi mm
- bedömningar/undersökningar/behandlings (t ex provtagningar, TENS, akupunktur, inhalationsbehandling, dialys, injektion/infusions givning, sugning av luftvägar, andningsgymnastik)
- omhändertagande av avliden
- hantering av orent material/rent material

Arbetskläder

- tvättning ska ske på arbetsplatsen
- ombyte ska ske på arbetsplatsen

Skyddsutrustning och handdesinfektion

- möjlighet till handdesinfektion ska finnas på minst en plats i varje bostad (särskilt boende och ordinärt boende), om det inte innebär risk för vårdtagaren/brukaren.
- det är lämpligt att vård- och omsorgspersonal är utrustad med personlig fickflaska med handdesinfektion
- skyddsförkläden och handskar ska finnas i varje bostad (särskilt boende och ordinärt boende)
- för hemtjänsten/hemsjukvården bör hygienlådor med handsprit, handskar och skyddsförkläden finnas i bilar/cyklar.

Hygienombudens roll och uppdrag i Vara kommun

Som hygienombud har du ett uppdrag att föregå som ett gott exempel, och att driva vårdhygieniska frågor och verka för att basala hygienrutiner tillämpas, detta tillsammans med enhetschef och sjuksköterska. Syftet är att förebygga risken för vårdrelaterade infektioner.

- Du är enhetens kontaktperson i vårdhygieniska frågor.
- Du har fördjupade kunskaper inom området och förmedlar detta till medarbetare.
- Du deltar i de utbildningar som anordnas.
- Du är uppdaterad på handboken och lokala anvisningar.
Du går igenom basala hygienrutiner och hur de tillämpas samt enhetens rutiner med medarbetare. Detta görs kontinuerligt och särskilt inför riskperioder för t ex Vinterkräksjukan. Du ansvarar även för information och introduktion till nya medarbetare och vikarier i vårdhygieniska frågor.
- Du har kunskap om hur underhåll av teknisk utrustning som diskmaskin/dekontaminator sker samt att det finns rutiner för detta.
- Du samarbetar med andra ombud och yrkeskategorier när behov finns tex kostombud och sjuksköterska m.m.

Vara den 7 april 2009

Helene Sandqvist Benjaminsson
Medicinskt ansvarig sjuksköterska

Jane Johansson
Verksamhetschef